

15 faktů a zajímavostí o Pompejích a jejich zkáze

- 1) 24. srpna roku 79 našeho letopočtu hora Vesuv skutečně začala soptit, jak to zachycuje film Paula Andersona *Pompeje 3D*. Vysoko do atmosféry byl z jejího kráteru vyvržen sloupec popela a lávy rychlostí 1,5 milionu tuny za sekundu. Sloup žhavé lávy vystoupil až do výše 33,8 km a silný východní vítr ho zanesl nad města Pompeje a Herculaneum. Během několika hodin byla tato města pohřbena pod vrstvou popela a vulkanický mrak zcela zastínil slunce, takže celá oblast se ponořila do naprosté tmy. Zděšené obyvatelé navíc zasáhlo šest zničujících pyroklastických proudů, které šířily naprostou zkázu.
- 2) Pyroklastické proudy jsou přívaly žhavých sopečných plynů, úlomků magmatu a sopečného popela s teplotou 100-1000°C, které smetou cokoli, co jim stojí v cestě, a zasáhly město rychleji, než měli obyvatelé čas uprchnout.
- 3) Nedávné vykopávky odhalily stovky těl pohřbených ve vulkanické hornině, viditelně zkroutených strachem a zoufalstvím. Nikdo neví, kolik přesně při erupci Vesuvu zahynulo lidí, ale zřejmě šlo o tisíce.
- 4) Geofyzikové změřili (a film *Pompeje 3D* to zachycuje), že energie vyvržená explozí Vesuvu roku 79 odpovídá stotisícinásobku energie uvolněné bombou, která zasáhla Hirošimu. Většina obětí v Pompejích zahynula okamžitě, zásahem nesnesitelně vysoké teploty. Kdokoli přežil, byl pohřben a udušen popelem.
- 5) Výbuch byl tak silný, že vrcholek Vesuvu se v jeho důsledku snížil o 609 metrů! Způsobil navíc posuv pevniny, vytvořil novou pobřežní čáru a posunul Pompeje víc do vnitrozemí.
- 6) Pyroklastické proudy jako ten, který způsobil výbuch Vesuvu, se mohou pohybovat až rychlostí 724 kilometrů za hodinu a dosahují teploty 1000 stupňů Celsia, přičemž zničí cokoli, přes co se převalí, a uprchnout před nimi je nemožné.
- 7) Historikové a média často přehlížejí fakt, že erupce Vesuvu způsobila také tsunami v Neapolském zálivu.
- 8) Film *Pompeje 3D* zachycuje, že Vesuv je stratovulkán, neboli navrstvená sopka. Většina vyvržené horniny je andezit, který způsobuje mimořádně výbušné erupce. Právě kvůli tomu je Vesuv mimořádně nebezpečný a nepředvídatelný, a to i v dnešní době.
- 9) Existuje jen jeden druh sopky, která je pro lidstvo nebezpečnější než Vesuv, a to je supersopka. Vědci se dnes domnívají, že supersopka, která vybuchla před 250 miliony let, způsobila největší masovou zkázu, jakou svět dosud poznal, a vyhladila 95 procent rostlinných a živočišných druhů. Někteří vědci se domnívají, že vyhynutí dinosaurů před 65 miliony let nezpůsobil dopad asteroidu, ale právě supersopka.
- 10) Mohly by se Spojené státy stát příštím Pompejemi? Největší katastrofa pro život na Zemi – kromě dopadu asteroidu – by byla erupce supersopky. Supersopky jsou stokrát silnější než obyčejné sopky a mají schopnost vyhladit naši civilizaci. Jedna z největších supersopek se nachází pod Yellowstoneským národním parkem v USA. Analýzy horniny v této spící supersopce ukázaly, že vulkán může explodovat bez jakéhokoli vnějšího podnětu a bez varování. Kdyby k této erupci došlo v Yellowstoneu, dvě třetiny USA by byly neobyvatelné, protože by do nich pronikl toxický vzduch, ucpaly by se veškeré komunikační kanály a miliony lidí by musely opustit své domovy.

11) Geologové a vulkanologové, kteří studují Vesuv, připouštějí, že žádná exploze tu nebyla až překvapivě dlouho. Observatoř na Vesuvu 24 hodin denně monitoruje seismickou aktivitu, emise plynů a další ukazatele, aby mohla obyvatele včas varovat. Exploze by dnes byla ještě ničivější, protože v Neapolském zálivu nyní žijí 3 miliony lidí.

12) Jak zachycuje Andersonův film, otroci, kteří bojovali jako gladiátoři, pocházeli z různých kultur a ras. Přináší věrohodné zobrazení otroctví v době starověkého Říma – otroctví, které nemá nic společného s rasovým původem. Otroci mohli být přivezeni z britských ostrovů i z Afriky, odkudkoli, kam římská moc sahala. V dobách chudoby a hladu u zoufalých Římanů dokonce nebylo výjimkou, že pro peníze prodávali do otroctví vlastní děti.

13) Režisér Paul Anderson se svým týmem šest let před natáčením studoval pompejské reálie. Dokázali znovu zhmotnit každou ulici a budovu v Pompejích i okolí tak, aby film co nejvěrohodněji zachytil tehdejší civilizaci. Tým také dělal časté studijní přelety nad Vesuvem a dalšími sopkami, aby jejich zpodobení bylo co nejvěrohodnější.

14) Životní styl bohatých Pompejanů byl zahlcen nevídaným luxusem, a to i na dnešní poměry. Jejich jídelníček se skládal převážně z ryb, ořechů, obilovin, oliv a ovoce. Podle nejnovějších vykopávek pompejské restaurace nabízely i maso žiraf a plameňáků.

15) Vesuv je dnes stejně hrozivý jako kdysi a zůstává jednou z přírodních supersil. Jeho příští erupce by byla ničující – přičemž se očekává, že tato erupce by byla ještě silnější než ta v roce 79. Mohla by změnit klima v celé Evropě. Tři miliony obyvatel Neapolského zálivu by pravděpodobně nebylo možné včas evakuovat.